

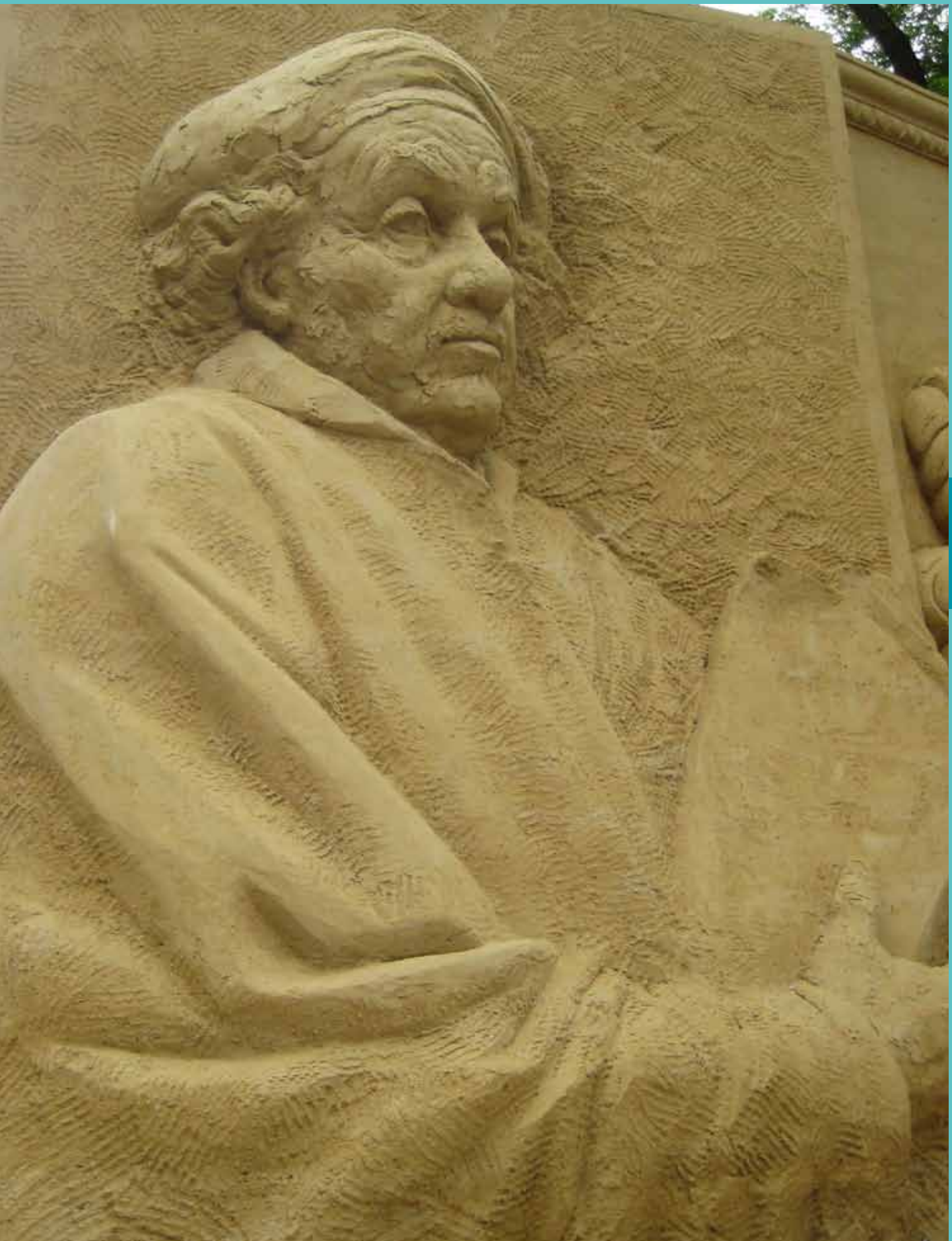

Samenvatting Programmabegroting 2011-2014

Samenvatting begroting 2011-2014 gemeente Den Haag

Inleiding

Met het oog op de toekomst

Den Haag, de internationale stad van vrede en recht. De mooie stad achter de duinen. De groene stad aan zee, die zo aantrekkelijk is om in te wonen en te werken. Dat is Den Haag, dat moet Den Haag blijven en daar moet de stad op voortbouwen. Dat is de opgave waarvoor gemeente, bewoners, bedrijven en instellingen staan. Een zware opgave, want het economische tij is ongunstig. Was het vooruitzicht een jaar geleden somber, nu zijn teruglopende inkomsten een feit voor de stad en haar inwoners.

Het nieuwe kabinet dat in de maak is, zal ingrijpende maatregelen moeten nemen om de aangekondigde miljardenbezuinigingen te realiseren. Een deel daarvan gaat de gemeenten rechtstreeks raken, bijvoorbeeld doordat het Rijk minder geld in het gemeentefonds stort of uitkeringen voor specifieke taken verlaagt. Daar komt bij dat de opgave voor Den Haag in deze economisch moeilijke tijd er niet minder om is. Zo eist werkloosheid, vooral onder jongeren, een steeds hogere tol.

De stad moet vooruit, juist in deze moeilijke tijd. De bewuste keuze voor vooruitgang, investeringen en ontwikkeling staat centraal, ondanks het feit dat we op tal van terreinen ook ingrijpend moeten bezuinigen. Het is van belang om de banenmotor weer op gang te krijgen. Om er voor te zorgen dat mensen en bedrijven zich in onze stad willen vestigen. Den Haag moet daarom haar inwoners zien te binden. Met woningen voor elke beurs en elke levensfase. Met een uitstekend vestigingsklimaat voor ondernemers en dus werkgelegenheid. Met goed onderwijs voor opgroeiende kinderen en voor studenten. Met een attractieve binnenstad en aantrekkelijke winkel- en uitgaansgelegenheden. En een boeiend cultureel aanbod. Door bereikbaar te zijn, veilig en schoon. Door ruimte te bieden aan initiatief. En door goede ondersteuning te bieden voor mensen, die het niet zelfstandig kunnen rooien.

Die inzet is bepalend geweest bij de totstandkoming van het coalitieakkoord en bij de keuzes die het college heeft gemaakt in de nieuwe begroting die voor u ligt. Het gaat niet om gemakkelijke keuzes. Evenmin om een programma dat het gemeentebestuur zonder betrokkenheid en inspanning van bewoners en ondernemers kan verwezenlijken. Die betrokkenheid is onmisbaar. Om die reden doet het college een beroep op alle Hagenaars om ook zelf verantwoordelijkheid te nemen voor de toekomst van de stad. Als stadsbestuur, inwoners en ondernemers samen optrekken, moeten we tot een verantwoorde aanpak kunnen komen. Een aanpak die Den Haag een gezond toekomstperspectief geeft.

Financieel verantwoordelijkheid nemen

Dit college neemt financieel zijn verantwoordelijkheid en zorgt er voor dat inkomsten en uitgaven met elkaar in evenwicht worden gebracht. Ook nu de rijksoverheid minder geld stopt in het Gemeentefonds, de voornaamste bron van inkomsten van de stad. Het college wil desondanks het gemeentelijke huishoudboekje goed op orde houden. Zoals Den Haag dat gewoon is. Het maken van schulden past daar niet bij. De Hagenaars van nu, maar zeker ook die van later, moeten erop kunnen rekenen dat het gemeentebestuur goed op het geld blijft passen. Dat betekent dat er een deugdelijke, sluitende begroting ligt. En dat erop wordt toegezien dat er ook in de praktijk geen tekorten ontstaan, zonder dat daar besparende maatregelen tegenover staan.

Evenmin wil het college de rekening bij de Haagse inwoners en bedrijven neerleggen. Den Haag heeft de laagste woonlasten van de regio Haaglanden. Ook vergeleken met andere middelgrote steden scoort de stad goed op dit punt. Een laag niveau van woonlasten is één van de sterke troeven van Den Haag, dat daar tegenover immers zoveel woongenot te bieden heeft. Daarom heeft het college besloten de terugval in inkomsten van het Rijk niet te compenseren met een verhoging van de belastingen en heffingen. De OZB (onroerendezaakbelasting) op woningen gaat in de komende twee jaar zelfs met 10 procent omlaag ten opzichte van 2009 en blijft dan tot 2015 op hetzelfde niveau. Startende ondernemers en sportaccommodaties worden helemaal vrijgesteld van OZB. De rioolrechten en afvalstoffenheffing stijgen niet boven het peil van de jaarlijkse inflatie uit.

Bezuinigen met beleid

Minder inkomsten - dan ook minder uitgeven. Dat is de aanpak die het college kiest. Maar daar blijft het niet bij. De uitgaven van de gemeente zijn tegen het licht gehouden om te beoordelen of ze passen bij de doelen die zijn gesteld. Want het college wil ook de koers verleggen. En daar moet financiële ruimte voor zijn. De keus die de coalitiepartners hebben gemaakt staat in het teken van de toekomst van de stad. Mensen met groene vingers weten dat het waar is: snoeien doet groeien. Dat is precies waar het besluit toe moet leiden om in de komende vier jaar 152,7 miljoen euro te bezuinigen, 48,4 miljoen meer dan nodig is om het verwachte begrotingstekort te dekken. Dat bedrag wordt geïnvesteerd in het fundament waarop het vrijzinnige, bedrijvige, uitdagende maar ook zorgzame Den Haag zich gezond kan ontwikkelen.

Dat vereist dat het veilig is in de stad, van de winkelstraten tot de woonwijken en van de parken tot het strand. Dat de stad schoon is, goed onderhouden en prima bereikbaar. Dat alle Hagenaars, en zeker ook de kinderen die hier opgroeien, alle kansen krijgen, ongeacht hun afkomst, ongeacht de wijk waarin ze wonen. Dat de gemeente zich inspant om zoveel mogelijk Hagenaars naar school, aan het werk of op een andere manier actief te krijgen. Daar zijn alle (financiële) inspanningen van dit college op gericht.

Het college voert bezuinigingen door op drie posten. In de eerste plaats wordt kritisch gekeken naar de eigen gemeentelijke organisatie. De dienstverlening aan de Hagenaars en het werk dat de gemeente aflevert moeten goed zijn. Maar het kan en moet tegen lagere kosten. Er is een besparing ingeboekt die oploopt tot 52,9 miljoen euro. Het werk zal met minder mensen en middelen moeten worden gedaan. Dat vergt dat er meer uit ieders handen moet komen dan voorheen. En dat we beter benutten wat we hebben. Een lastige opgave, maar het kan niet anders. We beseffen maar al te goed dat dit een zware wissel zal trekken op de mensen die met veel inzet in dienst van de gemeente werken. Maar we zijn er ook van overtuigd dat we gezamenlijk deze klus kunnen klaren.

Subsidies vormen een tweede post waarop we bezuinigen. De aangekondigde korting op subsidies, die structureel tot 38,9 miljoen euro lagere uitgaven moet leiden, heeft een vergelijkbare achtergrond als die voor onze eigen ambtelijke organisatie. Ook voor gesubsidieerde instellingen geldt: het kan en moet tegen lagere kosten. Het nieuwe college heeft de culturele en welzijnsinstellingen gevraagd om komend jaar bij het doorvoeren van de subsidiekorting van 7,69 procent bezoekers zoveel mogelijk te ontzien. Dat kan door in de eerste plaats te kijken of de organisatie efficiënter en goedkoper kan werken, in plaats van te snijden in de programmering. Dat kan als instellingen elkaar opzoeken en meer gaan samenwerken, ook letterlijk door bij elkaar in één gebouw te gaan zitten. Ook doet het college een beroep op de ondernemerszin van de instellingen, om te zoeken naar andere financieringsbronnen en minder afhankelijk te worden van de gemeente. Daarbij moeten zij zich niet alleen op het artistieke aanbod, maar ook op de behoeften van het publiek oriënteren. In de jaren na 2011 zullen aan de hand van de nieuwe Kunsten- en Welzijnsplannen meer principiële keuzes worden gemaakt.

In de derde plaats kijkt het college kritisch naar de gemeentelijke taken en programma's. Zo is er een algehele budgetkorting afgekondigd voor taken en programma's en ook het totale pakket aan activiteiten van de gemeente is onder de loep genomen. Uitgangspunt daarbij is het inzicht dat de gemeente zich moet concentreren op haar kerntaken en tegelijkertijd moet investeren in de toekomst. Dat heeft geleid tot het besluit om in de komende vier jaar 25 miljoen euro te korten op alle budgetten en 38,4 miljoen euro te bezuinigen door taken te beperken en programma's te versoberen. Hier tegenover staan investeringen van 48,9 miljoen euro structureel en 171 miljoen euro incidenteel.

Focus op de kern

Een veilige, schone en goed onderhouden stad: daar staat het college voor. Dat is wat Hagenaars van de gemeente verwachten en waarop ze de gemeente ook rechtstreeks aanspreken. Dat er op tal van terreinen wordt bezuinigd, daar hebben zij, terecht, geen boodschap aan. Hagenaars moeten

met een gerust hart op de tram kunnen stappen of door het park kunnen fietsen. Kinderen moeten kunnen ravotten in speeltuinen, ouderen moeten kunnen rekenen op goede zorg. We willen dat de straten vrij zijn van zwerfvuil en dat monumentale gebouwen er mooi bij staan. Het college kiest er uitdrukkelijk voor om te blijven investeren in deze kerntaken, die bepalend zijn voor de leefkwaliteit en het woonplezier in de stad.

Er is extra geld vrijgemaakt voor inzet van conducteurs op de tram; beter onderhoud aan wegen, fietspaden en bomen; aantrekken van vijftig bijzondere opsporingsambtenaren (BOA's) voor betere handhaving van wetten en regels; plaatsing van 1500 ondergrondse afvalcontainers in dichtbevolkte Haagse wijken. Daarnaast is er elk jaar extra geld om hardnekkige problemen als overlast, hufterig gedrag, criminaliteit en geweldsdelicten aan te pakken. Gemeente, politie, justitie en zorginstellingen werken samen in het Veiligheidshuis om zo de veiligheid in de stad en het gevoel van veiligheid van de inwoners en ondernemers te vergroten. Speerpunten daarbij zijn de bestrijding van mensenhandel, huiselijk geweld, georganiseerde criminaliteit en overconcentratie van coffeeshops. In dat kader passen de inzet van huisverboden, verdere ontwikkeling van het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum en slimmere toepassing van cameratoezicht. In dat kader passen ook de slimmere inzet van cameratoezicht en het tegengaan van de overconcentratie van coffeeshops.

Wie aan Den Haag denkt, denkt aan de groene stad aan de Noordzee, met zijn lange lanen en tientallen pleinen. De openbare ruimte is het visitekaartje van de stad en moet daarom goed beheerd, onderhouden en veilig zijn. Daarom is vanaf 2012 jaarlijks 5 miljoen euro extra uitgetrokken om achterstallig onderhoud aan straten, fietspaden, pleinen en groen in Den Haag weg te werken. Er worden de komende vier jaar 4000 bomen in de straten geplant. Ook is er 4,3 miljoen euro beschikbaar voor verbetering van de verlichting. Daarbij gaat de aandacht allereerst uit naar enge, donkere plekken. Maar we vinden het ook belangrijk om onze monumentale panden mooi uit te lichten. Dat is goed voor het gevoel van veiligheid, maar ook voor de aantrekkelijkheid van de stad. Om Den Haag ook voor kinderen aantrekkelijk te laten zijn, is er 4 miljoen euro beschikbaar om speelvoorzieningen aan te leggen en op te knappen. Om verloedering, vernieling en vervuiling van de openbare ruimte te voorkomen, wordt het toezicht verscherpt. Dat doen we met 150 bijzondere

opsporingsambtenaren, 50 meer dan nu, en 400 extra leerwerkbanen bij serviceteams die de buurten schoonhouden.

Goed onderhoud geeft de stad een chique uitstraling. Daarom is er 5 miljoen euro extra beschikbaar om woningeigenaren te stimuleren achterstallig onderhoud weg te werken. Ook willen we eigenaren en beheerders van leegstaande gebouwen stimuleren die een nieuw leven te geven.

Een veilige, schone en goed onderhouden stad: dat staat hoog in het vaandel van het college. Maar juist omdat het hierbij draait om de kwaliteit van de woonstad Den Haag, doet het college óók een beroep op de Hagenaars om hieraan bij te dragen. De stad is immers ons gezamenlijke eigendom, die we ook samen leefbaar en schoon moeten zien te houden.

Investeren in de toekomst

Steden zijn de bakermat van creativiteit, het dynamische brandpunt van initiatief en verandering. Daarom fungeren steden voor velen als baken voor ontplooiing en nieuwe kansen. Ze hebben een magnetische kracht op mensen die zich willen ontwikkelen. Of het nu gaat om talentvolle mensen, die iets nieuws tot stand willen brengen, of mensen die nog onderaan de 'maatschappelijke ladder' staan en vooruit willen komen. Die kracht bezit Den Haag ook. En daarmee tot de toekomst van de stad. Het is de kunst om ervoor te zorgen dat de stad voor heel verschillende groepen mensen aantrekkelijk is om in te wonen en te werken. Als we zo kijken naar Den Haag, dan valt op dat studenten, jonge hoogopgeleiden en de dertigers met opgroeiende kinderen minder goed vertegenwoordigd zijn. Het college spant zich daarom in om deze groepen aan de stad te binden.

Besloten is allereerst om extra geld in onderwijs te steken: jaarlijks 5 miljoen euro en daar bovenop eenmalig 22 miljoen euro. Goed onderwijs en een breed aanbod van opleidingen op alle niveaus bieden alle Hagenaars de kans het beste uit zichzelf te halen. Daarom wil het college dat er een lerarenopleiding komt in Den Haag. En daarom is er zo geijverd om Den Haag het tweede 'thuis' te maken van de Universiteit Leiden. De stad wordt zo interessanter voor studenten en aantrekkelijker als vestigingsplaats voor hoogwaardige en innovatieve bedrijven en instellingen. Daar vaart heel Den Haag wel bij. Maar ook buurten en wijken profiteren van investeringen in onderwijs. In zes wijken gaan basisscholen uitgroeien tot brede buurtscholen, waarin ook kinderopvang, de bewonersorganisatie en het buurtwerk zijn ondergebracht. Zo wordt de school een ontmoetingsplek voor de buurt. Niet alleen overdag, voor ouders die hun kinderen brengen of halen. Als er ook na vijven licht brandt en leven is in het schoolgebouw, vergroot dat de sociale samenhang en het gevoel van de veiligheid in de wijk. Zo betaalt elke euro die aan onderwijs wordt besteed zich dubbel en dwars uit. De investering van jaarlijks 2 miljoen euro om sport voor iedereen toegankelijk te maken, heeft eenzelfde achtergrond. Sporten is gezond, maar bevordert ook de sociale samenhang in de stad. Daarom willen we sportaccommodaties net als scholen omvormen tot ontmoetingsplekken voor de buurt, die bruisen van activiteit.

De stad moet werk bieden, het hoeft geen betoog dat dit van het hoogste belang is voor de Hagenaars. Daarom trekt het college 20 miljoen euro uit voor citymarketing en voor ondersteuning van het midden- en kleinbedrijf, immers een krachtige bron van banen, in de wijken en de winkelstraten. De status van Den Haag als tweede vestigingsplaats van de Verenigde Naties, als 'legal capital of the world', geeft de stad niet alleen een krachtig profiel. Ook voor de economie van de stad is dat van groot belang. Internationale organisaties bieden werk aan zo'n 30.000 mensen. Die zorgen weer voor heel veel werkgelegenheid in Den Haag: onderzoek heeft uitgewezen dat tegenover elke baan bij een internationale instelling meer dan één baan extra staat, in de persoonlijke en zakelijke dienstverlening, in de sector van congresorganisaties. Met inzet van Europese subsidies kan veel werkgelegenheid worden geschapen. Bijvoorbeeld aan de onderkant van de arbeidsmarkt, maar ook in de innovatieve sector. Omdat deze subsidies verstrekt worden op voorwaarde dat er ook andere financieringsbronnen zijn, heeft het college hiervoor 8 miljoen euro opzijgezet.

Den Haag moet een fijne stad zijn om in te wonen, voor jong en oud, arm en rijk, de alleenstaande en het grote gezin. Nieuwbouw en renovatie moeten ertoe leiden dat er voor iedere Hagenaar, in elke levensfase en op elk inkomensniveau, een aantrekkelijk huis te vinden is. Studenten die afkomen op het groeiend aantal opleidingen aan de hogeschool of universiteit, moeten onderdak kunnen vinden. Het woningaanbod voor gezinnen met kinderen, die nu vaak wegtrekken naar randgemeenten, moet aantrekkelijker en ruimer worden. Vijftigers die de kinderen hebben uitgezwaaid moeten verleid worden om kleiner te gaan wonen. Maar ook expats, senioren en gehandicapten hebben hele eigen woonwensen. De programma's die klaarliggen voor nieuwbouw van 2500 woningen en renovatie van 1000 woningen per jaar spelen in op al die verschillende behoeften. Hierin wordt 16 miljoen euro geïnvesteerd.

Goede infrastructurele verbindingen zijn essentieel voor de aantrekkingskracht van Den Haag als stad om in te wonen en te werken. En daarmee voor de vitaliteit van de stad en de veerkracht van de stedelijke economie. Voor verbetering van de bereikbaarheid heeft het college dan ook 26,5 miljoen euro gereserveerd.

Belangrijk voor Den Haag is de aanleg van de Rotterdamsebaan, die de A13 via de Binckhorst en de Neherkade moet aansluiten op het stedelijke wegennetwerk. Ook hoog op de agenda staan de mogelijkheden om op het traject langs de Koninginnegracht tramlijn 9 en het kruisend autoverkeer te scheiden. Onderdeel van de verbetering van de bereikbaarheid van de stad is de aanleg van 2500 parkeerplekken in woongebieden, waar nu een tekort aan parkeerruimte is. Verder is er 10 miljoen euro uitgetrokken voor uitbreiding en verbetering van het Haagse netwerk van fietspaden.

Om te zorgen dat Den Haag niet alleen klaar is voor de toekomst, maar ook toekomstbestendig is, staat duurzaamheid hoog in het vaandel. In verband hiermee is er komend jaar eenmalig 9 miljoen euro beschikbaar en vanaf 2012 jaarlijks 1 miljoen euro. Dit is om initiatieven uit de stad op dit gebied uit te voeren en het energieverbruik terug te dringen, bijvoorbeeld door plaatsing van windmolens en subsidie op zonnepanelen te geven. Den Haag wil in 2040 'klimaatneutraal' zijn, dus compensatie bieden voor alle broeikasgassen die de stad uitstoot.

Iedereen telt mee

Het college geeft alle ruimte aan Hagenaars die zich willen ontwikkelen, initiatieven nemen, hun talenten willen ontplooiën. Maar die ruimte gaat niet ten koste van Hagenaars, die zonder hulp uitgesloten dreigen te raken. Het college voelt zich verantwoordelijk voor deze mensen. Den Haag moet ook een zorgzame stad zijn, waarin oog is voor alle inwoners.

In Den Haag Zuidwest, Transvaal, de Schilderswijk en de Stations- en Rivierenbuurt wonen verhoudingsgewijs veel Hagenaars die werkloos zijn, slecht Nederlands spreken en kampen met slechte gezondheid. Het college wil aan die ongelijke situatie een einde maken. Daartoe is in 2008 het brede tienjarenprogramma Krachwijken ter hand genomen. Het college gaat daarmee door, en

steekt ook jaarlijks 1,5 miljoen euro extra in projecten als taallessen voor peuters en inburgeringsprojecten die de deelnemers uitzicht bieden op een baan.

Ook al zien planbureaus de economie inmiddels iets positiever in, de crisis in Den Haag is nog niet voorbij. Bijna 7 procent van de Haagse beroepsbevolking zit zonder werk. Tegelijkertijd krijgt de gemeente aanzienlijk minder geld van de rijksoverheid voor bijstandsuitkeringen en re-integratieprojecten voor werklozen. Daarom wordt re-integratie gericht op vacatures die moeilijk te vervullen zijn. Het uitgangspunt van het college blijft dat iedere Hagenaar werkt of een opleiding volgt.

Toch zullen er altijd mensen zijn die niet kunnen werken. Zij zitten daardoor in een financieel uitzichtloze situatie. Zij moeten kunnen blijven rekenen op ondersteuning uit het budget dat beschikbaar is voor armoedebestrijding. Maar het college ontkomt er niet aan ook hierop te bezuinigen. Het is daarom onvermijdelijk om het geld vooral ten goede te laten komen van de groep Hagenaars die dit het hardst nodig heeft. Succesvolle maatregelen om de armoede te bestrijden, zoals het programma 'Kinderen doen mee!', blijven overeind. Daarvoor is elk jaar 3 miljoen euro beschikbaar.

Werk biedt uiteindelijk de beste weg uit armoede en de opstap naar een beter bestaan, daarvan is het college overtuigd. Daarom is het belangrijk om mensen, die te weinig opleiding en te weinig ervaring hebben, op weg te helpen. Voor dat doel heeft het college besloten enkele honderden extra leerwerkbanen te creëren. Wie zo'n baan heeft, ontvangt een uitkering en doet werkervaring op, bijvoorbeeld door mee te werken in de buurtserviceteams. Daarvoor is jaarlijks 3 miljoen euro beschikbaar.

Het onbetaalde werk dat in Den Haag wordt verzet is letterlijk onbetaalbaar. Daarom krijgt het vrijwilligerswerk in Den Haag een streepje voor. Het college trekt daar vanaf 2012 jaarlijks 2,5 miljoen euro extra voor uit. Het geld is onder meer bedoeld voor steun aan de mantelzorgers, vrijwilligers die zorgen voor zieken of ouderen. De gedachte is mantelzorgers ruimte te geven om op adem te komen, door de zorg tijdelijk over te nemen.

Schouder eronder

Met dit pakket aan maatregelen wil het college Den Haag bestand maken tegen de gevolgen die de economische crisis heeft voor de overheidsfinanciën. Al is gezocht naar evenwichtigheid, het is onvermijdelijk dat dit alles tot pijnlijke beslissingen zal leiden. Zeker zal dat niet ongemerkt voorbijgaan aan de Hagenaars. Mede daarom vraagt het college de Hagenaars evengoed hun verantwoordelijkheid te nemen en de schouder eronder te zetten. De toekomst van Den Haag ligt in handen van de gemeente én de inwoners. Want samen maken we de stad.

Programma	Lasten begroting 2011 (x € 1.000)
1. Gemeenteraad	7.373
2. College & Bestuur	55.766
3. Dienstverlening en Stadsdelen	43.658
4. Openbare orde en Veiligheid	56.854
5. Cultuur	83.492
6 Onderwijs	160.766
7. Integratie en Krachtwijken	42.900
8. Werk en Inkomen	542.163
9. Sociale voorzieningen en armoedebestrijding	55.238
10. Jeugd en gezin	42.923
11. Leefomgeving	201.950
12. Economie	22.050
13. Sport	53.196
14. Mediabeleid, monumenten, archeologie	2.998
15. Maatschappelijke ondersteuning	166.618
16. Volksgezondheid en Zorg	71.179
17. Verkeer	73.942
18. Wonen	35.239
19. Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling	331.463
20. Milieu & Duurzaamheid	24.671
21. Citymarketing en Internationale Stad	15.101
22. Financiën	132.029
23. Overige beleidsvoornemens	32.107
24. Interne dienstverlening	112.531
Consolidatie-eliminatie	- 299.920
Subtotaal programma's (excl. reserves en dekkingsmiddelen)	2.066.287
Algemene dekkingsmiddelen	89.914
Dotaties en onttrekkingen aan reserves	54.997
Totaal na dotaties en onttrekkingen aan reserves	2.211.199

1. Gemeenteraad

Vier raadscommissies

Op 3 maart 2010 hebben we de vier raadscommissies 'Bestuur', 'Samenleving', 'Ruimte' en 'Leefomgeving' ingesteld. Iedere commissie bestrijkt zoveel mogelijk met elkaar samenhangende beleidsvelden.

Raad aan de Noordzee

Met het nieuwe initiatief 'Raad aan de Noordzee' wil de raad debatten minder technisch en juist meer politiek laten verlopen. Iedere fractie krijgt tijdens raads- en commissievergaderingen vijftien minuten spreektijd. Interrupties worden op deze spreektijd in mindering gebracht.

2. College en bestuur

Samenhangende wijkgerichte aanpak

De samenhangende wijkgerichte aanpak levert heel goede resultaten op. Integrale teams pakken specifieke problemen aan in de wijk, op straat of achter de voordeur en boeken daarmee grote winst. De aanpak krijgt de komende jaren dan ook prioriteit. Er vindt verdere professionalisering van het programma en de aansturing plaats, waarbij we het accent op de uitvoering van de programmaonderdelen leggen.

3. Dienstverlening en Stadsdelen

Uitbreiding digitale mogelijkheden

Of klanten ons per telefoon, aan de balie of via het digitale kanaal benaderen, maakt niet uit. De dienstverlening is in basis hetzelfde. Voor een maximale bereikbaarheid en uit kostenoverwegingen

sturen we de komende jaren actief op het gebruik van het digitale kanaal. Goed om te melden is dat de vernieuwde website www.denhaag.nl inmiddels hét stadsportaal van de gemeente Den Haag is en dat de oprichting van de Dienst Publiekszaken (DPZ) in 2011 van start gaat.

Deconcentratiebeleid

Vanwege bewezen succes vindt stapsgewijs versterking plaats van het Deconcentratiebeleid. In 2011 stellen alle acht stadsdelen een nieuw stadsdeelplan op voor de periode 2012-2015. Bewoners geven voor een aantal onderwerpen prioriteiten aan en bepalen mede de inzet van daaraan verbonden middelen.

De wijk spreekt

De komende jaren moeten bewonersorganisaties niet alleen namens de wijk spreken, maar er ook voor zorgen dat de wijk spreekt. Hiertoe ontwikkelen we samen met bewonersorganisaties nieuwe subsidievoorwaarden en een modelstatuut met doelen voor de programma's, de bestuursvorming en de vertegenwoordiging van de wijk. In 2011 willen we minimaal vijf nieuwe buurtpreventie-, buurtinterventie- en nachtpreventieteams formeren en samen met scholen speciale jongerenteams opzetten. Verder geven we graag ruimte aan nieuwe en vernieuwende vormen van burgerparticipatie en burgerinitiatieven. Onder meer met behulp van interactieve media (e-participatie).

Regionaal Fietsdepot

Met de in 2010 gestarte exploitatie van het Regionaal Fietsdepot wil Den Haag namens de regio fietsgebruik stimuleren, fietsdiefstal tegengaan en de bereikbaarheid van stations, ov-haltes en stadscentra verbeteren. Ook draagt het initiatief bij aan schone en veilige binnensteden en vergroot het de stallingsmogelijkheden van de fiets.

4. Openbare orde en veiligheid

In de komende jaren breiden we diverse activiteiten op het gebied van openbare orde en veiligheid (verder) uit. We zetten in op zowel preventieve en repressieve trajecten maar ook op handhaving, waarbij we in voorkomende gevallen ook een beroep zullen doen op de Hagenaars om medeverantwoordelijkheid te nemen.

Naast de diverse (integrale) activiteiten van het Veiligheidshuis in het kader van preventie, repressie en nazorg (zie hieronder) zetten we onder andere ook in op:

- het gezamenlijk met de keten plegen van interventies in het kader van mensenhandel;
- het meer intensief gebruik maken van de huisverboden zodat huiselijk geweld wordt verminderd;
- de verdere ontwikkeling van het Regionaal Informatie- en Expertisecentrum (RIEC) zodat georganiseerde criminaliteit beter kan worden bestreden.
- het 'slimmer' inzetten van cameratoezicht zodat deze meer efficiënt en effectief zijn.
- het terugbrengen van het aantal coffeeshops in gebieden waar er sprake is van overconcentratie.
- het verder uitbreiden van het Keurmerk Veilig Ondernemen.

Deze activiteiten en maatregelen samen moeten ertoe bijdragen dat de inwoners van Den Haag zich veilig en thuis in deze stad voelen.

Aanpak Overlast en criminaliteit

Het Veiligheidshuis heeft in de afgelopen periode belangrijke stappen gezet en de eerste resultaten worden zichtbaar. Er zijn bijvoorbeeld bij de interventies op volwassen criminelen twee keer zoveel personen van een individuele begeleiding voorzien dan voorheen en onlangs is er een project in het kader van risicjongeren gestart, waardoor nu ook vroegtijdig en preventief actie wordt ondernomen. Op een aantal probleemlocaties in de stad is er stevig ingegrepen om de overlast van jonge-

rengroepen tegen te gaan met het directe gevolg dat de overlast is afgenomen. Verder worden Hagenaars die uit de gevangenis komen vroegtijdig geholpen bij het regelen van de nazorg en is het voor professionals mogelijk om een zorgelijke casus direct op te schalen naar het Veiligheidshuis, zodat niemand tussen wal en schip valt.

Het Veiligheidshuis maakt de samenwerking effectiever en efficiënter doordat ketenpartners in één gebouw verenigd zijn en elkaar eenvoudig weten te vinden. De ketenaanpak is hierdoor sluitend.

Dit sterkt ons in de ambitie om in de komende periode een stabiele samenwerkingsorganisatie als het Veiligheidshuis verder neer te zetten zodat overlast en criminaliteit in Den Haag in de nabije toekomst op een effectieve en efficiënte manier wordt verminderd. Speerpunten zijn het gebiedsgericht werken op plaatsen met veel problemen, de aanpak van overlastgevend jongerengroepen en de nazorg aan jeugdige en volwassen veelplegers.

Vergunningen en handhaving

Onlangs is de aanvraagprocedure voor evenementen klantvriendelijker gemaakt. Zo vervangt bij kleine evenementen de meldplicht grotendeels de vergunningplicht, wat de aanvraagtermijn met 4 weken verkort. Verder zijn aan de meldplicht voor de melder geen kosten verbonden. Voor een klein evenement dat invloed heeft op de openbare ruimte en voor grote evenementen blijft de vergunningplicht wel een vereiste.

Het bestaande coffeeshopbeleid zal ook de komende periode worden voortgezet. Dit vertaalt zich in strikte handhaving door bijvoorbeeld gebruik te maken van de Bibob-toetsing en het terugbrengen van coffeeshops daar waar er overconcentratie wordt geconstateerd. Er zullen geen nieuwe coffeeshops bij komen, tenzij een bestaande vergunning wordt overgenomen.

Ook het huidige vergunningenbeleid voor prostitutiebedrijven blijft van kracht. Hetgeen betekent dat ook hier geen plaats is voor nieuwe ondernemers, tenzij zij een bestaande vergunning overnemen.

5. Cultuur

Stimuleren cultuurparticipatie

Met de Regeling Cultuurparticipatie 2009-2012 richten de gemeente en het Fonds voor Cultuurparticipatie zich op het stimuleren van cultuurparticipatie. Speciale aandacht gaat uit naar amateurkunst, cultuureducatie en volkscultuur. Verder versterken en ondersteunen we het cultuur-aanbod op basis van het meerjarenbeleidsplan kunst en cultuur 2009-2012. Een ander belangrijk actiepoint is 'Creatieve Stad', een gezamenlijk programma gericht op de creatieve sector met participanten uit de kunsten, media, entertainment en de creatieve zakelijke dienstverlening.

Internationale programmering

De Haag wil in 2018 Culturele Hoofdstad van Europa zijn. De komende tijd besteden we dan ook gericht aandacht aan de internationale (cultuur)aspecten. Onder meer door de intensivering van internationale programmering en internationale marketing. Ook zetten we op incidentele basis middelen in voor presentaties van Haagse cultuurinstellingen in het buitenland. De uitwerking van de kandidatuur voor de culturele hoofdstad wordt in handen gelegd van de stichting Den Haag 2018.

6. Onderwijs

Ontwikkeling brede school

De komende jaren zetten we vol in op de ontwikkeling van de brede (buurt)school, zowel in het basis- als in het voortgezet onderwijs. Scholen zijn langer open en krijgen een spilfunctie in de buurt, ingegeven door de samenwerking met onder meer kinderopvang, peuterwerk, jeugdzorg, welzijn, sport, cultuur en bibliotheken.

Wegwerken taalachterstanden

Een ander belangrijk actiepunt is de vroegtijdige signalering en interventie bij taalachterstanden. Ons streven is dat eind 2013 alle kinderen van 2,5 tot 6 jaar met een taalachterstand op een voor-school zitten.

Tegengaan voortijdig schoolverlaten

Mede vanwege de oplopende jeugdwerkloosheid verscherpen we de bestaande aanpak tegen schooluitval en -verzuim. Jongeren die uitvallen krijgen binnen drie weken bezoek om ze zo snel mogelijk weer naar school terug te leiden. Uiteindelijk doel is het aantal voortijdig schoolverlaters met 10 procent per jaar te laten dalen.

Aansluiting onderwijs - arbeidsmarkt

Samenwerkingsinitiatieven van onderwijsinstellingen en werkgevers worden aangemoedigd. Deze initiatieven zijn gericht op doorgaande leerlijnen en het realiseren van stage- en leerplaatsen. Vakcolleges spelen een belangrijke rol in de aansluiting tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt in Den Haag. Zij zorgen immers voor een betere doorstroming van vmbo naar mbo. De komende periode openen we daarom zes nieuwe vakcolleges. Hierbij ligt de nadruk vooral op de beroepsgroepen zorg, horeca en techniek.

Hoger Onderwijs

Maximale inspanningen zijn gericht op het realiseren van een tweedegraads lerarenopleiding voor het voortgezet onderwijs in Den Haag. De Campus Den Haag/Universiteit Leiden zal de komende jaren succesief toegroeien naar 2500 studenten. Een voorstel voor permanente huisvesting van de Universiteit in Den Haag wordt aan de raad voorgelegd.

7. Integratie en Krachtwijken

Integratiebeleid

Het college wil het integratiebeleid de komende jaren actualiseren en verder aanscherpen. Meer dan tot nog toe het geval is geweest zal worden bevorderd dat integratiebeleid een integraal onderdeel vormt bij de verschillende terreinen van het gemeentelijke beleid. Bij de uitvoering van dat beleid zullen de verschillende stadsdeelorganisaties nadrukkelijker worden betrokken. De beleidsaccenten zullen ondermeer worden gelegd op:

- een betere toerusting van specifieke groepen, waaronder risicojongeren met een Antilliaanse of Marokkaanse achtergrond, maar ook op Europese migranten uit Midden- en Oost-Europa;
- maatschappelijke activering;
- de inburgering van nieuwe groepen in onze samenleving;

Verder zullen de tot dusverre gestelde subsidiemogelijkheden voor het stimuleren van burgerschapinitiatieven worden beperkt.

Inburgering

Inburgeraars leren behalve de Nederlandse taal ook de Nederlandse cultuur kennen. Verder helpt inburgering bij toeleiding naar de arbeidsmarkt. Inburgeren is daarom allerm minst vrijblijvend. In de komende periode komt er dan ook meer aandacht voor handhaving. We stellen Haagse burgers in staat om in te burgeren, maar we handhaven met een boetebeleid als zij zich hieraan onttrekken.

Zorgplichttaken asielbeleid

Als gemeente voeren we, vanuit onze zorgplicht, verschillende taken en activiteiten uit op het terrein van asiel. Zo begeleiden we asielzoekers bij hun integratie in de Nederlandse samenleving via inburgering, re-integratie en huisvesting nadat ze een verblijfsvergunning hebben ontvangen. Ook bieden we opvang aan rechtmatig in Nederland verblijvende ex-asielzoekers (gezinnen) als zij dreigen op straat te komen staan.

Verbeterplannen krachtwijken

Samen met de rijksoverheid en de woningcorporaties werkt de gemeente in de Haagse krachtwijken aan verbeterplannen op het gebied van veiligheid, gezondheid, werk en opleiding. Doel is om in tien jaar (2008-2017) het niveau van genoemde punten naar het Haagse gemiddelde te tillen. De eerste resultaten zijn hoopvol. Zo worden wijken schoner, is het activiteitenaanbod voor jongeren toegenomen en vinden volop activiteiten plaats om leefbaarheid en veiligheid te vergroten.

Samenhangende wijkgerichte aanpak

De samenhangende wijkgerichte aanpak levert heel goede resultaten op. Integrale teams pakken specifieke problemen aan in de wijk, op straat of achter de voordeur en boeken daarmee grote winst. De aanpak krijgt de komende jaren dan ook prioriteit. Er vindt verdere professionalisering van het programma en de aansturing plaats, waarbij we het accent op de uitvoering van de programmaonderdelen leggen.

8. Werk en inkomen

Meer bijstandsuitkeringen

De werkgelegenheid in Nederland stijgt in 2011 naar verwachting licht met een 0,5% in 2011. Het aantal werklozen neemt toe naar gemiddeld 500.000 in 2011, zo'n 6,5% van de beroepsbevolking. Landelijk loopt het percentage huishoudens dat afhankelijk is van een bijstandsuitkering op. In Den Haag zijn er in 2010 naar verwachting gemiddeld 18.000 en in 2011 gemiddeld 18.450 bijstandsuitkeringen. Ook al lijkt de economie licht herstellende, de gevolgen van de crisis zullen nog lang merkbaar zijn. Ten op zichte van de landelijke economische ontwikkelingen reageert de lokale Haagse economie altijd met enige vertraging.

Werklozen behouden voor arbeidsmarkt

Werkzoekenden die kunnen werken, gaan ook aan het werk. Is fulltime werk nog niet mogelijk of beschikbaar, dan geldt parttimewerk als redelijk alternatief. Dit om werklozen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt of bijvoorbeeld alleenstaande ouders met jonge kinderen te behouden voor de arbeidsmarkt.

Afbouw ID-banen

In het najaar van 2010 is een plan van aanpak voor de afbouw van ID-banen bij G8 instellingen gepresenteerd. Daarbij gaat specifieke aandacht uit naar 60-plussers en komen 200 gewitte banen bij de dienst Stadsbeheer in eerste instantie beschikbaar in het kader van de afbouw van de ID-banen.

Kinderopvang inburgeraars Centrum

In 2011 kijken we of het haalbaar is kinderopvang te creëren voor vrijwillige inburgeraars in stadsdeel Centrum. Het gaat hier om opvang op de locatie van de taalaanbieder, zoals we al eerder hebben opgezet in stadsdeel Escamp. Deze vorm van opvang blijkt zeer succesvol.

Financiering SW-werkplekken

Ook in tijden van bezuinigingen houdt de Haagse Groep de wachtlijst liefst op aanvaardbaar niveau. In 2011 gaan wij uit van een gemiddeld aantal SW-werkplekken van 2.250. Hiervan financiert het Rijk er 1.980 en de gemeente 270.

9. Sociale voorzieningen en Armoedebestrijding

Nieuwe verplichtingen

Uit het 'wettelijk kader minnelijke schuldhulpverlening' vloeien nieuwe verplichtingen voort, zoals het vaststellen van afhandelingstermijnen en de mogelijke uitbreiding van de gemeentelijke doelgroep. Ook krijgen we als gemeente meer verantwoordelijkheden en een zorgplicht.

Uitgangspunten armoedebelid

Door het toenemende beroep op voorzieningen in combinatie met financiële taakstellingen is aanpassing van het armoedebelid noodzakelijk. Vanaf 2011 vindt een forse beperking van het verstrekkingenpakket voor bijzondere bijstand en de categorale regelingen plaats. Hierbij proberen we de lasten zo evenwichtig mogelijk te verdelen over de diverse groepen burgers. Onze uitgangspunten blijven hetzelfde. We gaan uit van eenvoudige voorzieningen, regels en procedures en bieden maatwerk in specifieke situaties en op een logische plek. Verder sturen we zoveel mogelijk op het bereiken van duurzame effecten en het terugdringen van niet-gebruik.

Slimme Ooievaarspas

De gefaseerde invoering van een 'slimme' Ooievaarspas start in mei 2011. De nieuwe pas is voorzien van een chip die helpt bij het terugdringen van fraude/oneigenlijk gebruik.

10. Jeugd en Gezin

Centra voor Jeugd en Gezin

In 2011 hebben we met acht CJG's een dekkend netwerk voor heel Den Haag. Kernpartners in de Centra voor Jeugd en Gezin zijn de Jeugdgezondheidszorg (JGZ), Welzijn (o.a. maatschappelijk werk) en Bureau Jeugdzorg (BJZ). De CJG's spelen een belangrijke rol bij het realiseren van een integrale aanpak en een sluitende zorgstructuur.

Vrijwilligerswerk jongeren

In een paar stadsdelen is een proefproject gestart waarbij jongeren punten kunnen sparen voor deelname aan sportieve en culturele activiteiten. De punten verzamelen ze door vrijwilligerswerk te doen. Aan jongeren die zich op een buitengewone manier voor de stad of voor een ander hebben ingezet, reiken we ook in 2011 een Haags Jeugdlintje uit.

Spelen in de stad

Onze ambitie is om in 2013 in alle stadsdelen uitdagende speelplaatsen te hebben die aansluiten bij wat kinderen en jongeren graag willen. Het gemeentelijke speelbeleid richt zich onder meer op een kwalitatief voldoende aanbod en een optimaal onderhoud en beheer van speelplekken. Dit kan zijn

in de openbare scholen, maar ook peuterspeelzalen, speel-o-theken, vakantie activiteiten en Haagse Hopjes. Verder benutten we kansen voor multifunctioneel gebruik van de (openbare) ruimte, spelen we in op nieuwe speeltrends en passen we de 3% speelnorm toe bij nieuwe woningbouw.

11. Leefbaarheid

Schone stad

Ook de komende periode zetten we in op een schone omgeving. In 2011 plaatsen we 1000 ondergrondse inzamelcontainers voor restafval in de krachtwijken. Daarna komen er nog eens 1500 bij in andere wijken. Daarmee kan de afvalinzameling efficiënter worden en de straten schoner. Ook starten we met buurtserviceteams, waarin ook mensen zitten met een tijdelijke leerwerkbaan, die er voor gaan zorgen dat de stad schoner wordt.

Een mooie stad

We gaan de eerste stappen zetten om het achterstallig onderhoud van straten, pleinen en het groen in te lopen. In 2011 investeren we extra in het verbeteren en het onderhoud van parken. Ook is er extra geld uitgetrokken voor het verbeteren en energiezuiniger maken van de openbare verlichting. Vanaf 2012 zetten we extra geld in voor een beter onderhoud van wegen, fietspaden en groen.

Extra toezicht en handhaving

Toezichthouders zijn belangrijk bij het voorkomen, signaleren en beboeten van de verloedering en vervuiling van de openbare ruimte. Het aantal handhavers wordt daarom met 50% uitgebreid. Het toezicht kan dan ook meer buiten kantooruren en in het weekend plaatsvinden.

Nieuwe aanplant bomen

In het voorjaar van 2010 zijn 4.400 extra bomen in de stad geplant. Tussen 2012 tot 2015 komen hier nog eens 4.000 extra bomen bij. We vervangen niet alleen oude bomen, maar plaatsen ook nieuwe bomen op nieuwe locaties in boomarme wijken.

12. Economie

Bedrijventerreinen en bedrijfsruimtes

De komende jaren gaan we door met het ingezette bedrijventerreinenbeleid. Op de uitvoeringsagenda staan onder meer de realisatie en duurzame herstructurering van bedrijfsterreinen in de regio en de stad. In het bedrijfengebied ZKD (met de bedrijventerreinen Zichtenburg, Kerketuinen en Dekkershoek) leggen we in 2011 de laatste hand aan de verbeteringslag bij de entrees en drie hoofdwegen. Verder pakken we bedrijventerrein Uitenhagestraat aan. Het idee is om hier instructieruimtes te realiseren en zo samen met ROC's, leer-werkbedrijven en vmbo's praktijk en onderwijs te combineren.

Scheveningen Haven

De visserij is een belangrijke en beeldbepalende bedrijfstak voor de stad. In 2011 werken we samen met het geselecteerde consortium de plannen voor de herontwikkeling van het Norfolk terrein verder uit.

Red Tape

Ook in 2011 gaan we door met het project Red Tape en wel met de concrete uitvoering van vernieuwde regelgeving en de naleving hiervan. Onze inzet blijft om de administratieve lasten voor bedrijven fors te verminderen.

CV Starterspanden

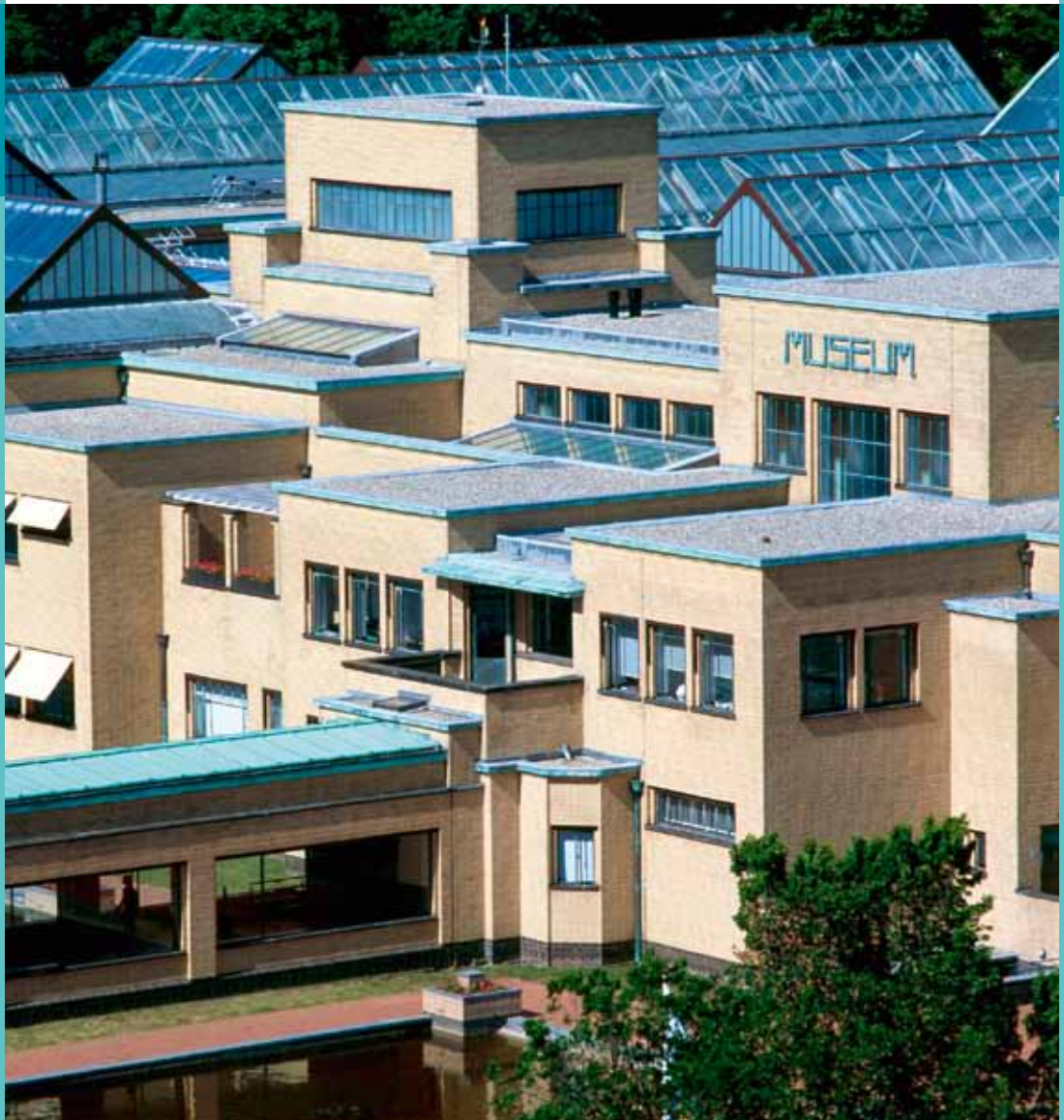
In 2011 zetten we de ruimtes van de CV Starterspanden actief in voor de uitvoering van het Haagse startersbeleid om zo startende ondernemers betaalbare huisvesting te bieden. Dit gebeurt via het Ondernemersportaal en de Stadsgewestelijke organisatie Steenworp. Met het initiatief willen we het aanbod van kleinschalige bedrijfsruimte in wijken en locaties waar marktontwikkelingen slecht van de grond komen aantrekkelijker maken.

Binnenhalen en behouden bedrijven

De komende periode zetten we vol in op accountmanagement richting bedrijfsleven. Doel is om bedrijven binnen onze stad te behouden en nieuwe bedrijven aan onze stad te binden. De accountmanagers werken intensief samen met de WFIA, het Ondernemersportaal, gebiedsmanagers en de stadsdeelkantoren.

Winkels en winkelstraten

De gemeente Den Haag heeft de ambitie om de beste winkelstad van Nederland te worden. In het Actieprogramma Winkelstraten staat precies omschreven hoe we dit willen bereiken. Instrumenten zijn onder meer de inzet van winkelstraatmanagers, stimulerende maatregelen (o.a. promotie, activiteiten/evenementen, impuls openbare ruimte) en het Keurmerk Veilig Ondernemen. Daarnaast zijn er winkelgebieden die een structurele ingreep nodig hebben, op basis van een integraal plan van aanpak. Tussen 2010 en 2012 pakten we het Zeeheldenkwartier, het Hofkwartier

en de Fahrenheit-Thomsonlaan aan.

In 2011 gaan er nieuwe Bedrijfsinvesteringszones van start. In Hofkwartier, Belgisch Park, Paul Krugerlaan, Theresiastraat, Winkelgebied Paleis Noordeinde zal na een draagvlakmeting per 1 januari 2011 een BIZ van start gaan.

Andere winkelgebieden en mogelijk ook bedrijfsterreinen volgen in het voorjaar van 2011.

13. Sport

Meer sportcoördinatoren

Om jongeren dichtbij huis kennis te laten maken met sport zijn op 72 scholen en 40 sportverenigingen sportcoördinatoren aangesteld. Zij organiseren sportactiviteiten na schooltijd. Vanaf 2012 vindt een uitbreiding plaats en wijzen we respectievelijk 105 en 65 sportcoördinatoren aan scholen en sportverenigingen toe.

Impuls maatschappelijke functie

Vanaf 2011 gaan we sportverenigingen ondersteunen op het gebied van accommodatie, organisatie en activiteiten om een brede buurtfunctie te vervullen in de wijk. Bijvoorbeeld door naast de verenigingssport ruimte te bieden aan kinderopvang, huiswerkbegeleiding of wijkactiviteiten.

Topsport- Onderwijscluster

Samen met de Haagse Hogeschool en woningcorporatie is gewerkt aan een plan voor een Topsport- Onderwijscluster in het Zuiderpark. Doel is te komen tot een toonaangevend centrum voor bewegen en sport in Nederland met een internationale uitstraling. In 2011 vindt de realisatie van het definitieve ontwerp plaats.

Laagdrempelige sportaccommodaties

In het kader van de krachtwijken ontwikkelen we laagdrempelige sportaccommodaties, zoals Richard Krajicek Playgrounds, Cruyffcourts en Sporttuinen. Ook in 2011 organiseren samenwerkende scholen, sportverenigingen, buurtorganisaties en de Richard Krajicek Foundation sportactiviteiten op deze sport- en spelplekken.

14. Media, monumenten en archeologie

Voorzichtig met archeologisch erfgoed

Verwachten we voorafgaand aan een bouwproject of bodemingreep archeologisch erfgoed te vinden, dan volgt archeologisch vooronderzoek. Dit is ook vastgelegd in de beleidsnota Archeologie 2010-2015. In 2011 doen we ongeveer 35 archeologische vooronderzoeken, waarbij we naar verwachting in vijf gevallen tot opgraving van archeologische bodemschatten overgaan. Om de wondere wereld van archeologie dichterbij het publiek te brengen, verzorgen we jaarlijks 35 lessen voor basisscholen, houden we twee open dagen en circa drie tentoonstellingen/exposities.

15. Maatschappelijke ondersteuning

Ondersteuning mantelzorgers

Behalve thuiswonende kwetsbare ouderen ondersteunen we ook mantelzorgers om overbelasting te voorkómen. Belangrijke actiepunten zijn het versterken van de positie van mantelzorgers, het verbeteren van het indicatieproces en het vergroten van het bereik van mantelzorgers (dus inclusief jonge en allochtone mantelzorgers) en een aanzienlijke verruiming van respijtzorg.

Welzijn in de wijk

Met de aanpak 'Welzijn in de wijk' willen we de sturing van het welzijnswerk op wijkniveau aanscherpen. In 2011 helpen we wijkbewoners zelf hun verantwoordelijkheid te nemen bij het organiseren en uitvoeren van welzijnsactiviteiten. Verder stimuleren we de samenwerking tussen welzijnspartners in de wijk en wijkbewoners en versterken we de advies- en informatiefunctie van de welzijnsorganisaties.

Meldcode meervoudige problematiek

Voor iedereen met een meervoudige problematiek hebben we de Meldcode (centraal meldpunt) ingericht. Sociaal casemanagers inventariseren samen met de burger alle problemen, zoeken gericht naar oplossingen en verbinden waar nodig verschillende hulpverlenende instanties aan elkaar.

16. Volksgezondheid en zorg

Wijkgerichte aanpak gezondheidsachterstanden

De komende periode gaan we door met onze aanpak van gezondheidsachterstanden in zeven (kracht)wijken. Hierbij gaan we uit van de in 2009 ingevoerde businesscase 'gezondheid & sport'. Concreet gaat het om:

- een wijkactiebudget voor de opzet en uitvoering van 'gezonde' initiatieven;
- de inzet van een 'gezondheidsmakelaar' in de stadsdeelteams;
- de bredere inzet van educatieve TV en internet via het portaal www.welzogezend.nl;
- het bundelen van kennis en expertise over de effectiviteit van de wijkaanpak en de interventies.

Aanpak huiselijk geweld

Samen met politie, hulpverleningsinstellingen en gemeenten in de regio hebben we afspraken gemaakt over de aanpak van huiselijk geweld. Extra aandacht is er voor de verbetering van de Haaglandse aanpak en de ketenaanpak. Verder richten we ons op de versterking van het Steunpunt Huiselijk Geweld, ook in relatie tot het Veiligheidshuis. Ten slotte vindt uitvoering van de wet tijdelijk huisverbod cq. implementatie van de wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling plaats.

Den Haag Onder Dak

Het Rijk en de vier grote steden gaan tot 2014 door met de succesvolle aanpak van de doelgroep Maatschappelijke Opvang (MO)/Openbare geestelijke gezondheidszorg (OGGZ). In 2010 is een plan van aanpak voor 'Den Haag Onder Dak fase 2' gepresenteerd. De belangrijkste hoofddoelen van fase 2 zijn:

- alle daklozen onder dak brengen, nieuwe dak- en thuislozen en uitval voorkómen;
- mensen die nu nog dakloos zijn in zorg en opvang brengen en de doorstroom verbeteren;
- bevorderen van uitstroom, re-integratie en participatie in de samenleving.

In 2011 realiseren we twee permanente locaties voor de voorzieningen beschermd wonen. Deze komen in plaats van de huidige tijdelijke locaties.

17. Verkeer

Beter fietsroutenetwerk

Het Meerjarenprogramma Fiets (2007-2010) voorziet in de afronding van 24 fietsprojecten. Hiervan staan er in 2010 nog 6 op de rol. Voorts willen we als Den Haag de komende jaren het fietsgebruik met ongeveer 30% laten toenemen. We verbeteren de kwaliteit van het fietsroutenetwerk en bieden de fietser meer ruimte. Nieuw zijn de veertien 'sterroutes' tussen de woonwijken en het centrum.

Regiotramlijnen

Samen met het Stadsgebied Haaglanden werken we het Netwerk RandstadRail (NRR) verder uit. Dit om een forse reizigersgroei op het tramnet mogelijk te maken. We vervangen de huidige trams door moderne en ruimere lagevloertrams. Deze gaan op de zogenaamde 'regiotramlijnen' rijden. Dat zijn alle tramlijnen behalve de lijnen 6, 10 en 12. Waar nodig passen we de infrastructuur aan om betrouwbaarheid en comfort te verbeteren.

Voldoende parkeerplaatsen

Den Haag heeft sinds december 2009 een nieuw parkeerbeleid. Centraal staat de parkeerdruk op straat. Is die hoger dan 90%, dan grijpen we in. Maatregelen zijn onder meer het aanwijzen van meer gebieden met parkeerregulering, de aanleg van extra parkeerplaatsen en monitoring van de parkeerdruk.

18. Wonen

Nieuwbouw middensegment

In de periode 2010-2019 willen we 25.000 nieuwe woningen realiseren. Speciale aandacht gaat uit naar de nieuwbouwproductie voor het middensegment. Dit om de doorstroming vanuit de sociale voorraad te bevorderen en de middengroepen te behouden voor de stad.

Verduurzamen woningvoorraad

Tot 2015 gaan we hard aan het werk om 5.000 particuliere woningen duurzaam te verbeteren. Concrete maatregelen zijn opgenomen in het uitvoeringsplan 'bestaande woningen, duurzame woningen!' Het uitvoeringsplan is een uitwerking van de Woonvisie en het gemeentebrede Programma Duurzaamheid.

Invoering nieuwe wet omgevingsrecht (Wabo)

Per 1 oktober 2010 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) van kracht. Dit betekent dat 25 vergunningen (maar ook ontheffingen en andere toestemmingsvereisten) voor

wonen, ruimte en milieu opgaan in één vergunning, de omgevingsvergunning. Klanten kunnen de vergunning bij één loket aanvragen.

19. Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling

Masterplannen

De komende jaren zetten we verschillend in op de ontwikkeling van een aantal masterplannen. Prioriteit binnen het masterplan Scheveningen krijgt de ontwikkeling van Scheveningen-Haven. Ook gaan we door met het masterplan Internationale Zone en dat van Erasmusveld/Leyweg. Masterplan Transvaal/Lijn 11-zone zetten we gefaseerd door. Het college heeft er in het coalitie-akkoord voor gekozen om in Kijkduin de verdien capaciteit te vergroten door in Kijkduin Bad geen sociale huurwoningen te realiseren maar extra koopwoningen. Het positieve saldo zetten we in voor andere grote gebiedsontwikkelingen in de stad. Ten slotte optimaliseren we masterplan Binckhorst, waarbij we extra opbrengsten genereren ter verbetering van het saldo van het masterplan.

Toetsen bouwprojecten aan regelgeving

Belangrijk voor stedelijke ontwikkeling is de uitvoering van wettelijke taken en het naleven van wetten en regels. Hierbij bevordert vergunningverlening niet alleen de totstandkoming van (nieuw) bouw-projecten van voldoende kwaliteit en omvang, maar ook de duurzame groei van de stad Den Haag. Met de inwerkingtreding van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) komen vergunningen voor wonen, bouwen, ruimte en milieu samen in één omgevingsvergunning. Wat tot meer gemak en een snellere afhandeling leidt.

Binnenstadsplan 2010-2020

In 2010 is het Binnenstadsplan 2010-2020 gepresenteerd. Belangrijke doelstellingen zijn:

- groei van 17.500 naar 20.000 inwoners;
- bezoekersgroei met 15% naar 37,5 miljoen;
- toename van de verblijfsduur van bezoekers van buiten Den Haag met 10%;
- toename van de bestedingen per bezoeker met 10%;
- toename van het aantal overnachtingen met 10%;
- stijgende waardering van de Haagse bevolking voor de binnenstad van een 7,2 naar een 7,5;
- meer bekendheid van de Haagse binnenstad op lokaal, regionaal en nationaal niveau.

20. Milieu en duurzaamheid

Bijdrage aan klimaatdoelstellingen

In 2010 hebben we een Klimaatplan en een Energievisie opgesteld. Vanaf 2011 voeren we op basis van beide documenten concrete acties uit en dan vooral onderzoeks- en proefprojecten. Zo komt er een verkenning naar een regionale vergistingsinstallatie en doen we een proef met slimme energienetten (smart grids). Ook verrichten we onderzoek naar slimme financieringsconstructies voor energiebesparing in de bestaande woningbouw.

Kadernota Externe Veiligheid

We richten ons op het verminderen van de risico's in de omgeving door opslag, gebruik of transport van gevaarlijke stoffen. Belangrijke factoren voor dienstestad Den Haag zijn het transport van gevaarlijke stoffen over de weg en het gastransport onder hoge druk via buisleidingen. In 2010-2011 stellen we de Kadernota Externe Veiligheid op waarin we aangeven hoe we op een verantwoorde manier met deze risico's omgaan.

Bestrijding geluidhinder

In 2011 voeren we een aantal maatregelen uit in het kader van het Actieplan Omgevingslawaaier 2008-2013. De acties zijn gericht op de aanpak van geluid bij de bron, zoals het gebruik van stille wegdekken en het stimuleren van stille voertuigen en banden. Hierbij sluiten we zoveel mogelijk aan bij andere projecten als het Verkeerscirculatieplan en andere geplande werkzaamheden.

21. Citymarketing en internationale stad

Versterken profiel 'Legal Capital'

Om het kennis- en onderzoeksprofiel van de stad verder te versterken, ondersteunen we beeldbepalende kennisinstituten in hun groei en zorgen daarnaast voor bundeling waar dit nieuwe kansen biedt. Voorbeelden zijn de Universiteit Leiden en het University College. Ook met de opzet van een speciaal voor internationale studenten ontwikkeld summerschool programma groeit het academische klimaat in Den Haag. Bovendien zal de komende tijd het Institute for Global Justice vorm gaan krijgen, hetgeen tevens zal bijdragen aan de groei van het academische klimaat. Hiermee maken we behalve van het internationale karakter ook van het academische karakter een 'unique selling point'. Voorts wordt er met een aantal innovatieve projecten op het gebied van internationaal recht en veiligheid geïnvesteerd om het economische profiel van de stad als 'Legal Capital' verder uit te bouwen. Momenteel worden er voorbereidingen getroffen om een mogelijk jaarlijks terugkerende toonaangevende conferentie te organiseren die symbool zal staan voor Den Haag als 'Legal Capital'. Tijdens deze bijeenkomsten zal met het krachtenveld van vandaag worden nagedacht over de uitdagingen van morgen.

Citymarketing: Den Haag Attractieve Stad

In 2011 zetten we in op 'Den Haag Internationale Stad van Vrede en Recht' en 'Den Haag Attractieve Stad'. Het idee van de internationale stad moet beter landen onder de Haagse bevolking. Daarnaast willen we dat internationale organisaties en bedrijven, expats en burgers meer met elkaar verstrengeld raken. Dit moet er toe leiden dat meer bezoekers naar Den Haag komen en meer arbeidsplaatsen worden gegenereerd.

Uitvoeren stimuleringsprogramma congressen

Via het stimuleringsverband internationale congressen stellen we samen met Den Haag Marketing/Convention Bureau, congressaanbieders en hoteliers een breed stimuleringsprogramma samen. Hierbij gaat het om gezamenlijke bids, het opzetten van een actief relatienetwerk, de inzet van internationale acquisiteurs, gerichte marketing in de zakelijke markt en gastvrijheid van hoog niveau.

22. Financiën

Financieel degelijk beleid

De huidige recessie heeft ingrijpende gevolgen voor de gemeentelijke financiën. We ontvangen minder geld van de rijksoverheid en zien andere inkomsten teruglopen. Financieel degelijk beleid is het enige juiste antwoord. De komende jaren verlagen we de structurele uitgaven dan ook aanzienlijk, waarbij we bewoners en ondernemers zoveel mogelijk ontzien. Tot 2015 lopen de bezuinigingen op tot een structureel bedrag van 152,2 miljoen euro. Ruim 100 miljoen gebruiken we om het verwachte tekort op te vangen. De overige 50 miljoen komt ten goede aan nieuw beleid, onder meer op het gebied van onderwijs, economie, werk, duurzaamheid, armoedebeleid, wonen en mobiliteit.

Heffingstarieven kostendekkend

De gemeentelijke dienstverlening blijft zoveel mogelijk op peil. De OZB-tarieven voor woningen dalen ten opzichte van 2009 structureel met 6% in 2011 en nog eens 4% in 2012. Daarna blijft de belastingdruk van de OZB gelijk. De overige tarieven en heffingen worden voor 2011 niet verhoogd.

Efficiënter en doelmatiger

In het licht van de bezuinigingen kijken we als gemeente ook naar de kosten die we zelf maken. Het plan is om de komende jaren efficiënter en doelmatiger te werken, de inhuur van externen te beperken en de interne dienstverlening te uniformeren en versoberen. Ook brengen we het aantal gemeentetaken terug, onder meer door ze anders te organiseren. Evenmin valt te ontkomen aan bezuinigingen op subsidies voor organisaties in de stad. Op veiligheid en het onderhoud van de openbare ruimte besparen we geen geld.

23. Overige beleidsvoornemens

Overige beleidsvoornemens

Dit programma is ingesteld voor middelen, met een ondergrens van € 1,25 mln. die zijn voorbestemd maar die nog niet zijn voorzien van een beleidskaderbesluit door de raad. Voor de programmabegroting 2011-2014 zijn de onderwerpen in overige beleidsvoornemens maatschappelijke prestaties sportverenigingen en respijt mantelzorg.

Trend en overig onverdeeld

Via de uitkering van het gemeentefonds compenseert het Rijk de gemeenten voor de kosten van de loon- en prijsstijgingen. De gemeente begroot loon- en prijscompensatie bij de betreffende beleidsprogramma's. De basis hiervoor zijn de gemeentelijke CAO en de prijsontwikkeling in de Macro Economische Verkenning. De voor- en nadelen worden verrekend op programma Overige Beleidsvoornemens.

24. Interne Dienstverlening

De gemeente heeft een intern dienstencentrum. Dit centrum verzorgt de interne facilitaire dienstverlening voor alle medewerkers van de gemeente. Het gaat daarbij om onder andere beheer en onderhoud van de gemeentelijke panden, beheer en onderhoud van de ICT infrastructuur en exploitatie van de gemeentelijke restauratieve voorzieningen.

Programma	Nr	Topindicatoren	Nulmeting	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013	2014
Dienstverlening en Stadsdelen	1	Klanttevredenheid dienstverlening	77%	78%	≥85%	≥90%	≥90%	≥90%	≥90%
Openbare orde en Veiligheid	2	Beoordeling gevoel van onveiligheid in eigen stadsdeel en Den Haag als geheel: - percentage dat zich wel eens onveilig voelt - percentage dat zich vaak onveilig voelt	46,4% 9,1%	35,1% 6,2%	34% 5%	34% 5%	34% 5%	34% 5%	34% 5%
Cultuur	3	Oordeel bezoeker over aanbod cultuurvoorzieningen (uitgedrukt in de schaal van 1 - 10)	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4	7,4
Onderwijs	4	Aantal doelgroepen dat deelneemt aan vroeg- en voorschoolse educatie	1.442	2.469	2.520	2.000	2.000	2.000	2.000
Integratie en Krachtwijken	5	% Hagenaars dat slaagt voor het inburgerings-examen als % van het aantal Hagenaars dat examen doet	78%	78%	80%	85%	90%	90%	90%
Werk en Inkomen	6	Bijstandsvolume als percentage van de huishoudens in Den Haag	7,1%	7,1%	7,3%	7,2%	7,1%	7%	6,9%
Sociale voorzieningen en armoedebestrijding	7	Percentage huishoudens dat gebruikmaakt van de minimaalvoorzieningen ten opzichte van het aantal huishoudens met een inkomen tot 130% van het wettelijk sociaal minimum	84%	84%		80%	75%	75%	75%
Jeugd en Gezin	8	Jeugdgezondheidszorg ¹ - Aantal door JGZ bereikte kinderen in het eerste jaar - Percentage kinderen tussen 4 en 19 jaar in beeld bij JGZ	98% niet bekend	98% niet bekend		98% 90%	98% 90%	98% 90%	98% 90%
Leefomgeving	9	Oordeel inwoners over woonomgeving (rapportcijfer)		7,1	7,0	7,0	7,0	7,0	7,0
Economie	10	Aantal arbeidsplaatsen in Den Haag	225.000	266.174	266.000	266.000	268.000	268.000	270.000
Sport	11	Waardering van het ondernemersklimaat	6,4	niet bekend	6,6	6,6	6,7	6,7	6,8
	12	% Sportdeelname totaal Den Haag ²	54 %	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb	nmb
Maatschappelijke ondersteuning	13	Het aandeel klanten met een Wmo voorziening dat aangeeft dat deze voorziening bijdraagt aan het zelfstandig kunnen blijven wonen	84%	84%	85%	85%	85%	85%	85%

Programma	Nr	Topindicatoren	Nulmeting	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013	2014
Volksgezondheid en Zorg	14	Aantal dak- en thuislozen met trajectplan afgezet tegen het totaal aantal dak- en thuislozen ³	300/2.000	1.900/2.000		**)	**)	**)	**)
Verkeer	15	Objectieve bereikbaarheid: Reistijdenmatrix van verkeersstromen Gemiddelde trajectsnelheid auto: - Internationale Ring + inprikers (km/u) - Stedelijke hoofdwegen (km/u) Reistijd stadsrand tot toplocaties in minuten	44,2 26,7 nmb		44,2 26,7 nmb	35-40 20-25 20	35-40 20-25 20	35-40 20-25 20	35-40 20-25 20
	16	Het aantal buurten met een parkeerdruk van maximaal 90% ⁴							
	17	Vervoerswijze (% te voet- (brom) fiets- OV- auto) van Haagse burgers bij: ⁴ - Woon-werk verkeer - Dagelijkse boodschappen - Bezoek binnenstad - Sport, hobby en recreatie - Onderwijs - Bezoek familie/vrienden							
Wonen	18	Wijziging woningvoorraad ⁵ Opgeleverde nieuwbouw Totaal toevoeging aan woningvoorraad Totaal onttrekkingen aan woningvoorraad Saldo wijziging woningvoorraad	2.471 191 1.622 1.040	3.669 406 963 3.112	2.500 200 900 1.800	2.500 200 900 1.800	2.500 200 900 1.800	2.500 200 900 1.800	2.500 200 900 1.800
Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling	19	Aantal vestigers in en vertrekkers uit Den Haag: - aantal vestigers uit het binnenland - aantal vertrekkers naar het binnenland - aantal vestigers uit het buitenland - aantal vertrekkers naar het buitenland	18.259 16.593 17.947 12.619	18.259 16.593 17.947 12.619	19.500 13.000 19.500 10.500	18.500 13.500 21.000 11.000	18.500 13.500 20.000 11.000	19.000 13.500 20.500 11.000	19.500 14.000 20.000 11.000

Programma	Nr	Topindicatoren	Nulmeting	Realisatie 2009	2010	2011	2012	2013	2014
Milieu en Duurzaamheid	20	CO2-neutraliteit van de stad Uitstoot in kton	- 2.203	Negatief 2.670	3% 2.137	4% 2.115	5% 2.093	6% 2.071	7% 2.049
Citymarketing en Internationale stad	21	Aantal toeristen							
		- hotelgasten uit het buitenland - aantal hotel-overnachtingen van buiten-landse gasten	315.000 633.600	284.000 530.000	275.000 580.000	280.000 600.000	300.000 620.000	300.000 640.000	315.000 650.000
Financiën	22	Aantal instellingen in het cluster vrede- en recht	71	79	82	87	91	95	99
	23	Positie op de ranglijst van gemeentelijke woonlasten	5	5	2	top 3	top 3	top 3	top 3

- 1 In overleg met de inspectie voor de Volksgezondheid is een nieuwe definitie van bereik van de JGZ vastgesteld. Belangrijk aspect daarbij is of de jongeren in beeld zijn bij de JGZ. Voorheen werd als indicator gebruikt het "Percentage 14-jarigen bereikt door JGZ". Vanaf 2010 wordt dit "Aantal kinderen tussen 4 en 19 jaar in beeld bij de JGZ".
- 2 Cijfers voor 2010 en verder kunnen ingevuld worden als de cijfers uit de stadsenquête bekend zijn.
- 3 De prestatieafspraken met het Rijk over de periode tot 2014 zijn nog niet bekend.
- 4 De ambitie-niveaus van de buurten met een 90% parkeerdruk en de vervoerswijze worden bepaald aan de hand van metingen. De streefwaarden worden in het najaar van 2010 gebaseerd op de uitkomsten van de metingen. Voor deze topindicatoren geldt dat de gegevens tijdig beschikbaar zijn ten behoeve van het jaarverslag.
- 5 Als gevolg van de kredietcrisis is het op dit moment moeilijk om een goede inschatting te maken van het aantal opleveringen in de periode 2010 t/m 2014.

Colofon

Uitgave
Gemeente Den Haag
Bestuursdienst
Directie Financiën

Bezoekadres
Spui 70, Den Haag

Postadres
Postbus 12600
2500 DJ Den Haag

E-mail: financiën@bsd.denhaag.nl

Ontwerp
Teresa Jonkman (bNO)

Fotografie
D. van Keulen
H. Heijnen
H.J. Scholten

Productie
Gemeente Den Haag
Intern Dienstencentrum

September 2010

